୫
ମଣିଷ

ପ୍ରଫେସର ଭୁବନେଶ୍ୱର ବେହେରା

୫.୧ ଉପକ୍ରମ

ଜଣେ କବି ଲେଖିଥିଲେ- 'କଟକ ସହର, ବଡ଼ ମହରଗ, ମଣିଷ ତ ସେଠି ଗୋଟିଏ ନହିଁ ।' ଏହାର ଅର୍ଥ କ'ଣ ? ହଜାର ହଜାର ଜନସଂଖ୍ୟା ବିଶିଷ୍ଟ ସହରରେ କବିଙ୍କୁ ମଣିଷ ଦେଖାଯାଉନାହାନ୍ତି ? ନା ଠିକ୍ ତାହା ନୁହେଁ । ପ୍ରକୃତରେ କବି ଯେଉଁଳି ମଣିଷ ଖୋଜୁଛନ୍ତି ବା ମଣିଷ ବୋଲି ଯାହାକୁ ବିବେଚନା କରନ୍ତି ଜନତା ଭିତରେ ସେଭଳି କେହି ନାହାନ୍ତି । ସାଧାରଣତଃ ହାତଗୋଡ଼ ଥାଇ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧିଥିବା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମଣିଷ ବୋଲି କୁହାଯାଏ, କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତ ମଣିଷ ଚିହ୍ନିବା ପାଇଁ ଆଉ କିଛି ଚେଷ୍ଟା ଦରକାର, ଯାହାକି ଏହି ଗଦ୍ୟ ଲେଖାଟିରେ ଦେଖାଯାଏ ।

୫.୨ ଗଳ୍ପ ପଠନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

ମଣିଷକୁ ଉତ୍ତମ ରୂପେ ଚିହ୍ନିବା ପାଇଁ ଲେଖକ ଉଦ୍ୟମ କରିଛନ୍ତି । ପଶୁ, ମଟରଗାଡ଼ି ଇତ୍ୟାଦି ଠାରୁ ମଣିଷ କେଉଁ ଗୁଣରେ ଭିନ୍ନ ତାହା ଆମକୁ ଜଣାଇବା ପାଇଁ ଏବଂ ମଣିଷର ପ୍ରକୃତ ସ୍ୱରୂପ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଏହି ଗଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ଗାଳ୍ପିକ ଆମ ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି । ଏ ସଂସାରରେ ମଣିଷ ବିଭିନ୍ନ ରୂପରେ ଅଭିନୟ କଲେ ମଧ୍ୟ ମଣିଷ ଭିତରେ ଥିବା ଆତ୍ମାପୁରୁଷ ହିଁ ମଣିଷର ପ୍ରକୃତ ପରିଚୟ, ଏହା ମଧ୍ୟ ଗାଳ୍ପିକ ସୂଚନାତ୍ମକ ଭାବେ କହିଛନ୍ତି । ଏହି ଗଳ୍ପ ପଠନ ଦ୍ୱାରା ଆମେ ଜାଣିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇବା ଯେ ପ୍ରକୃତରେ ମଣିଷ କିଏ ।

୫.୩ ଗାଳ୍ପିକଙ୍କ ପରିଚୟ

ଭୁବନେଶ୍ୱର ବେହେରା (୧୯୧୬-୨୦୦୧) ସ୍ୱାଧୀନତା ପରବର୍ତ୍ତୀ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ଜଣେ ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ତଥା ଜନପ୍ରିୟ ଗଦ୍ୟ ଲେଖକ । କଳାହାଣ୍ଡି କାଶିବାହାଲଠାରେ ତାଙ୍କର ଜନ୍ମ । ବୃତ୍ତିରେ ସେ ଇଞ୍ଜିନିୟର । ସେ ରାଉରକେଲା ସ୍ଥିତ ରିଜିଓନାଲ୍ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ କଲେଜର (ବର୍ତ୍ତମାନ ଏନ୍.ଆଇ.ଟି.) ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଓ ସମ୍ବଲପୁର ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର କୁଳପତି ଥିଲେ । ସମ୍ମାନ ଜନକ ୟୁନିଅନ୍ ପବ୍ଲିକ୍ ସର୍ଭିସ୍ କମିଶନ୍‌ର ସେ ସଦସ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ସାହିତ୍ୟ ସାଧନା ଦୁଇ ଦିଗରେ ଗତି କରୁଥିଲା । ଗଳ୍ପ ଓ ରମ୍ୟରଚନାରେ ସେ ଥିଲେ ସିଦ୍ଧହସ୍ତ । ତାଙ୍କର ପୁସ୍ତକଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଶୁଣ ପରୀକ୍ଷ, କଥା ଓ ଲଥା, ସହାବସ୍ଥାନ, ଫର ଫର ଉଡ଼େ, କହ ମନ୍ତ୍ରୀବର ପ୍ରଭୃତି ଖୁବ୍ ପ୍ରସିଦ୍ଧ । 'ଶୁଣ ପରୀକ୍ଷ' ଗ୍ରନ୍ଥ ପାଇଁ ସେ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ ଏକାଡେମୀ ପୁରସ୍କାର ଲାଭ କରିଥିଲେ । ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ତରଫରୁ ପଶ୍ଚିମ ଆଫ୍ରିକା ଗସ୍ତ କରି ସେ ସେଠାକାର ଅନୁଭୂତିକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି 'ପଶ୍ଚିମ ଆଫ୍ରିକାରେ ଓଡ଼ିଆ ଡେଙ୍କି' ପୁସ୍ତକରେ । ତାଙ୍କ ରଚିତ 'ଗାଁର ଡାକ' ପାଇଁ ସେ କେନ୍ଦ୍ର ସାହିତ୍ୟ ଏକାଡେମୀ ସମ୍ମାନ ଲାଭ କରିଥିଲେ ।

୫.୪ ମୂଳ ବିଷୟ

ମଣିଷ ଏକ ଅଦ୍ଭୁତ ଜନ୍ତୁ ଏବଂ ସାଧାରଣତଃ ସେ ଦେଖିବାକୁ ଗୋଟାଏ ଥୁଣ୍ଟାଗଛ ପରି । ସାମାନ୍ୟ କେତେକ ପ୍ରାଣୀଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ସୃଷ୍ଟିର ସମସ୍ତ ପ୍ରାଣୀ ବିନମ୍ରତାର ସହ ହାମୁଡ଼େଇ ଚାଲୁଥିଲାବେଳେ ମଣିଷ ଆକାଶକୁ ଫଣାଟେକି ଚାଲେ ଓ 'ମୁଁ-ମୁଁ' ବୋଲି ଗରଜୁଥାଏ । କୌଣସି ନିରୀହ ପ୍ରାଣୀ ଏପରି ଜନ୍ତୁକୁ ଗୋଟିଏ ଥୁଣ୍ଟାଗଛ ବୋଲି ଭାବି ତା'ର ଅତି ନିକଟକୁ ଚାଲିଗଲେ ବିପଦର ଆଶଙ୍କା ରହିଥିବା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ମଣିଷକୁ ଉତ୍ତମରୂପେ ଚିହ୍ନାଇଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଇତିପୂର୍ବେ ତା'ର ଅବୟବ ସମୂହର ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଥିଲା । ମଣିଷକୁ ଭଲକରି ନ ଜାଣିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୁସିଆର ହୋଇ ଚଳିବା ନିମନ୍ତେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଯଥାବିଧି ସତର୍କ ମଧ କରିଦିଆଯାଇଥିଲା । ବିଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କଲେ କିନ୍ତୁ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ଯେ ସାମାନ୍ୟ କେତୋଟି ଅବୟବ ସମ୍ୟକ୍ ନିରୀକ୍ଷଣ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ପ୍ରାଣୀକୁ ଯଥାର୍ଥ ରୂପରେ ଚିହ୍ନିବା ଆଶା କେବଳ ଯେ ବିଡ଼ମ୍ବନା ତା' ନୁହେଁ, ସେପରି ବିଶ୍ୱାସ ଭ୍ରମ ଏବଂ ପ୍ରମାଦପୂର୍ଣ୍ଣ ମଧ୍ୟ ।

ଶୁଣିବାକୁ ମିଳେ ଯେ, କେହି ଜଣେ ଭଦ୍ରଲୋକ ହାତୀର ଗୋଡ଼କୁ ଛୁଇଁ ହାତୀ ଦେଖିବାକୁ ଖମ୍ବ ପରି କହିଦେଲେ । ଆଉ ଜଣେ ହାତୀର କାନ ଆଉଁସି ହାତୀ କୁଲା ପରି କହିଲାବେଳକୁ, ଶୁଣ୍ଢ ସାଉଁଳିଥିବା ଆଉ ଜଣେ ଭଦ୍ରଲୋକ ହାତୀ ଅଜଗର ସାପ ପରି ବୋଲି ଜିଦ୍ ଧରି ବସିଲେ । କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ ଯେ, ଏତଦ୍ୱାରା ସେ ସମସ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅଯଥା କଳହର ସୂତ୍ରପାତ ହୋଇଥିଲା । କେବଳ କେତେକ ଅବୟବକୁ ନିରେଖି କୌଣସି ପ୍ରାଣୀକୁ ମଣିଷ ବୋଲି କହିଦେଲେ ସେପରି ଅବସ୍ଥାର ପୁନରାବୃତ୍ତି ଯେ ନହେବ, ସେକଥା କିଏ କହିବ । ତେଣୁ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ ଯେ, ମଣିଷକୁ ନିର୍ଭୁଲ୍ ରୂପରେ ଚିହ୍ନିବା ନିମନ୍ତେ କେବଳ ତା'ର ବାହ୍ୟରୂପକୁ ନ ଦେଖି ତା'ର ଅନ୍ତରର ସ୍ୱରୂପକୁ ମଧ୍ୟ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଜ୍ଞାନୀମାନେ କହନ୍ତି ଯେ, ଏ ସଂସାର ଗୋଟିଏ ଖେଳଘର ଓ ତହିଁରେ ସମସ୍ତେ ନାନା ରକମର ଖେଳ ଖେଳୁଛନ୍ତି;- କେବେ ଦଳ ଦଳ ହୋଇ ଅଥବା କେବେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ । ଏମାନଙ୍କ ମତ ଯେ, କେତେକ ଖେଳାଳି ହାରଜିତ୍‌କୁ ସମାନ ଆଖିରେ ଦେଖି, ଖେଳର ନିୟମକାନୁନ୍ ମାନି ଖେଳୁଥିବାବେଳେ କୌଣସିମତେ ଜିଣିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନେଇ ଖେଳୁଥିବା ଅନ୍ୟ କେହି ଖେଳାଳି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ଗୋଡ଼ ଟାଣିବାରେ ଲାଗିଯାଉଛନ୍ତି । ଭଲ ହେଉ ଅଥବା ମନ୍ଦ ହେଉ, ଏସବୁ କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଖେଳ ।

ଆଉ କେହି ଜ୍ଞାନୀ କହନ୍ତି ଯେ, ଏ ସଂସାର ଗୋଟିଏ ରଙ୍ଗମଞ୍ଚ ଓ ସେ ମଞ୍ଚରେ ସମସ୍ତେ ଅଭିନୟ କରିଚାଲିଛନ୍ତି- କିଏ ନାୟକ, କିଏ ନାୟିକା, କିଏ ଖଳନାୟକ, କିଏ ମୃତ ସୈନିକ ଭାବରେ; କିଏ ଅବା ଖାଲି ନେପଥ୍ୟରେ କୋଳାହଳ କରୁଛି । ସେମାନଙ୍କ ମତ ଯେ, ଏହି ଅଭିନେତା ଓ ଅଭିନେତ୍ରୀମାନେ ନିଜ ନିଜ ଅଭିନୟ ଯଥାସମୟରେ ଶେଷକରି ସେମାନଙ୍କ ପୂର୍ବ-ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନମାନଙ୍କୁ ବାହୁଡ଼ିଯିବେ । କେବଳ ଫାଇନାଲ୍ ଖେଳ ତଥା ସର୍ବଶେଷ ନାଟକ ଅଭିନୀତ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଏହି ଖେଳାଳି ଏବଂ ଅଭିନେତା-ଅଭିନେତ୍ରୀଦଳ କ୍ଷଣିକ ବିଶ୍ରାମ ନିମନ୍ତେ ନିଜ ନିଜ ଘର ବୋଲାଉଥିବା ପାନ୍ଥନିବାସମାନଙ୍କୁ କିଛି ସମୟ ପାଇଁ ଯାହା ଫେରିଆସନ୍ତି ।

ଖେଳ ଖେଳିବାପାଇଁ ଏ ଖେଳାଳିମାନେ ଅଥବା ଅଭିନୟ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଏ ନାଟୁଆ ଦଳ କେଉଁଠୁ ଆସିଥିଲେ ଓ ଖେଳ କିମ୍ବା ଅଭିନୟ ସରିଲାପରେ ସେମାନେ ଠିକ୍ କେଉଁଠିକି ବାହୁଡ଼ିଯିବେ, ସେ ବିଷୟରେ ଏଥିରେ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଇଙ୍ଗିତ ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ଏ ଉକ୍ତିମାନଙ୍କରୁ ମଣିଷ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କେତେକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସୂଚନା ମିଳେ । ସମସ୍ତେ ଯଦି ଅଭିନୟ କରୁଛନ୍ତି, ତେବେ ଯିଏ କିରିକିରି ହସି ଦାନ୍ତ ଦେଖାଉଛି, ଯିଏ ବିରାଟ ପ୍ରାସାଦର କୋଠରୀ ଭିତରେ ଥିବା ଗଦି ଏବଂ ତକିଆରେ ଥନ୍ତଲ ପେଟ ଲଦି ମୁଣ୍ଡ ଟୁଙ୍ଗାରୁଛି, ଯିଏ ଆଖି ତରାଟି ବାହାସ୍ଫୋଟ ମାରି ନିଶ ମୋଡ଼ୁଛି, ଯିଏ ହାତ ପତାଇ ଭିକ ମାଗୁଛି, ଯିଏ ମନ୍ତ୍ରୀ ହୋଇ ଫୁଲମାଳ ପିନ୍ଧି ମୁରୁକି ହସୁଛି, ଅଥବା ଯିଏ ଯୁବନେତା ବନି ଠିଆ-ଠାଣି ଦେଖାଉଛି, ସେ ସମସ୍ତେ ନାଟକର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଚରିତ୍ର । ନିଜ ନିଜ ଭୂମିକା ଉପଯୋଗୀ ବେଶ ପିନ୍ଧି ଅଭିନୟ କରିଚାଲିଛନ୍ତି । ସେମାନେ ଯେପରି ଦିଶୁଛନ୍ତି, ହୁଏତ ପ୍ରକୃତରେ ସେପରି ନୁହନ୍ତି । ଯିଏ ବାହାର ଦେଖାଣିଆ ହସୁଛି, ହୋଇପାରେ ସିଏ ଭିତରେ ଭିତରେ କାନ୍ଦୁଛି । ଯିଏ ରାଜା ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଅଥବା ଗନ୍ଧର୍ବ ଚିତ୍ରସେନ ସାଜିଛି, ତା' ଘରେ ହୁଏତ ଖାଇବାପାଇଁ ପଖାଳ ଗଣ୍ଡିଏ ନାହିଁ ।

ଏଥିରୁ ସନ୍ଦେହ ଜନ୍ମେ, ଯେ ମଣିଷ ପରି ଦିଶୁଛି ସେ ପ୍ରକୃତରେ ମଣିଷ ନ ହୋଇ ମଣିଷ ପରି ଅଭିନୟ କରୁଥିବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଜନ୍ତୁ ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ । ମଣିଷ ଯେ ବେଳେବେଳେ ଅନ୍ୟ ଜନ୍ତୁମାନଙ୍କ ପରି ବ୍ୟବହାର କରେ, ସେ କଥା ମଧ୍ୟ ଜଣାଶୁଣା । ସେଥିପାଇଁ କୌଣସି କୌଣସି ମଣିଷକୁ ଅନ୍ୟ ମଣିଷମାନେ ବଳଦ, ଗଧ, ମାଙ୍କଡ଼, ବେଙ୍ଗଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ପୁରୁଷସିଂହ, ପୁରୁଷବ୍ୟାଘ୍ର, ଏପରିକି କୁକୁର, ଘୁଷୁରି ବୋଲି ସମ୍ବୋଧନ କରିଥାନ୍ତି । ଏହା ମଧ୍ୟ ନିଶ୍ଚିତ ଯେ ମଣିଷ ନିଜ ଦେହରେ ଶିଙ୍ଗ ଓ ଲାଞ୍ଜ ଖଞ୍ଜି ହାମୁଡ଼େଇ ଚାଲି ସହଜରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଜନ୍ତୁ ପରି ଅଭିନୟ କରିପାରେ; ମହାଦେବଙ୍କ ନନ୍ଦୀ ବନିପାରେ, ସୁଗ୍ରୀବ ଓ ହନୁମାନ ହୋଇପାରେ, ଜାମ୍ବବାନ ସାଜିପାରେ । ତେଣୁ କେବଳ ଅବୟବ ଦେଖି କୌଣସି ଜନ୍ତୁକୁ ମଣିଷ ବୋଲି ନିଶ୍ଚିତଭାବେ କହିଦେବା ଭ୍ରମାତ୍ମକ ହେବ ।

ବେଶ-ଭୂଷାକୁ କେହି କେହି ଅଙ୍ଗର ଆବରଣ ରୂପରେ ଅଙ୍ଗୀ ବୋଲି କହନ୍ତି । ସ୍ଥଳବିଶେଷରେ ଅଙ୍ଗୀକୁ ଖୋଳ ଅଥବା ଖୋଳପା ବୋଲି ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ । ଅବୟବସମୂହ ଅଙ୍ଗର ବାହ୍ୟରୂପ ପ୍ରକାଶ କରୁଥିବାରୁ ସେସବୁକୁ ମଧ୍ୟ ଏକ ଆବରଣ ରୂପରେ ଖୋଳପା ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ । ଚିଙ୍ଗୁଡ଼ିର ଖୋଳପା ଭିତରେ ଚିଙ୍ଗୁଡ଼ି ଏବଂ ସାପକାତି ଭିତରେ ସାପ ଯେପରି ଜଡ଼ିରହିଥାଏ, ମନେହୁଏ ଯେ ଅବୟବରୂପୀ ଖୋଳପାର ଆବରଣ ତଳେ ପ୍ରକୃତ ପ୍ରାଣୀ ସେପରି ଛପିରହିଥାଏ । ତେଣୁ କୌଣସି ପ୍ରାଣୀକୁ ଉତ୍ତମ ରୂପେ ଚିହ୍ନିବାକୁ ହେଲେ ଏହି ଖୋଳପା ଭିତରକୁ ଉଙ୍କିମାରିବା ଏକାନ୍ତ ପ୍ରୟୋଜନ ।

ନିର୍ଜୀବ ବସ୍ତୁ ସାଧାରଣତଃ ଚଳତ୍-ଶକ୍ତିବିହୀନ । ଅଚଳନ୍ତିକୁ ଚଳନ୍ତି କରିବାକୁ ହେଲେ ଗୋଟିଏ ଇଞ୍ଜିନ୍ ଲୋଡ଼ା; ଅଥବା ଅଚଳନ୍ତି ଶଗଡ଼ରେ ବଳଦ ଯୋଚି ତାକୁ ଚଳନ୍ତି ବଳଦଗାଡ଼ି କଲା ପରି ଅଚଳନ୍ତିକୁ କୌଣସି ଚଳନ୍ତି ସହ ଯୋଚିବା ପ୍ରୟୋଜନ । ମଣିଷ ଯେହେତୁ ଚଳତ୍-ଶକ୍ତିସମ୍ପନ୍ନ, ଏକଥା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ମଣିଷର ଖୋଳପା ଭିତରେ କୌଣସି ଇଞ୍ଜିନ୍ ଖଞ୍ଜା ହୋଇଛି; ଅଥବା କେହି ଜଣେ ଚଳନ୍ତି ପ୍ରାଣୀ ଲୁଚିରହି ଏହି ଖୋଳପାକୁ ଟେକି ଧରିଛି- ଶୀତଳ ଷଷ୍ଠୀ ଯାତ୍ରାବେଳର ବାଘ ଆଉ ଷଣ୍ଢ ନାଚ ରୀତିରେ । ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ପ୍ରମାଣରୁ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜନ୍ତୁଙ୍କ ଖୋଳପା ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଇଞ୍ଜିନ୍ ରହିଛି । ମଣିଷର ଖୋଳପା ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ଇଞ୍ଜିନ୍ ଥିବା ତେଣୁ ସ୍ୱାଭାବିକ ।

ଟିପ୍ପଣୀ

ମଣିଷକୁ ଏଠାରେ ଗୋଟିଏ ମଟରଗାଡ଼ି ସାଙ୍ଗରେ ତୁଳନା କରାଯାଇପାରେ । ଆମ୍ବାସାଡର, ଫିଏଟ୍, ଜିପ୍ ପ୍ରଭୃତି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚଳନ୍ତି ମଟରଗାଡ଼ିରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଇଞ୍ଜିନ୍ ରହିଥାଏ । ଏ.ସି. ପମ୍ପ, କାର୍‌ବୁରେଟର୍, ଡାଇନାମୋ, ପିଷ୍ଟନ୍ ପ୍ରଭୃତିର ସମଷ୍ଟି ହିଁ ଏହି ଇଞ୍ଜିନ୍ । ମଟରଗାଡ଼ି ଇଞ୍ଜିନ୍‌ର ବିଭିନ୍ନ କଳକବ୍‌ଜା ପରି ମଣିଷର ଖୋଳପା ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ଯେଉଁ ଇଞ୍ଜିନ୍ ରହିଛି- କଳିଜା, ହୃତପିଣ୍ଡ, ଫୁସ୍‌ଫୁସ୍, ଅନ୍ତନାଡ଼ୀ ପ୍ରଭୃତି ତହିଁର ଅଂଶବିଶେଷ । କାର୍‌ବୁରେଟର୍, ଏ.ସି. ପମ୍ପ ପରି କୌଣସି ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଖରାପ ହେଲେ, ମଟରଗାଡ଼ିରେ ତେଲ ଢାଳିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ଯେପରି ଆଉ ଚାଲିପାରେନି, ମଣିଷ ଭିତରର ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଖରାପ ହୋଇଗଲେ, ତା' ମୁହଁରେ ପଖାଳ, ଶୁଖୁଆ, ତନ୍ଦୁରି ରୁଟି କିମ୍ବା ଚିକେନ୍ କରି ଗୁଞ୍ଜିଲେ ମଧ୍ୟ ସେପରି କିଛି ଲାଭ ହୁଏନାହିଁ । ତଫାତ୍ ଭିତରେ କିନ୍ତୁ ଏତିକି- ଗାଡ଼ିର ଇଞ୍ଜିନ୍ ଖରାପ ହୋଇଗଲେ ତାକୁ ସେହି ସ୍ଥାନରେ ସାଧାରଣ ଭାବରେ ମରାମତି କରାଯାଇପାରେ; ଅଥବା ତାକୁ ଠେଲିପେଲି କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଗାଡ଼ିର ପଛପଟେ ବାନ୍ଧି ଟାଣିଆଣି କୌଣସି ଗେରେଜ୍‌ରେ ପହଞ୍ଚାଇ ଦେଲା ପରେ ସେଠାରେ ଖରାପ ହୋଇଯାଇଥିବା ପାର୍ଟ ବଦଳରେ ନୂଆ ପାର୍ଟ ଖଞ୍ଜି ମରାମତି କରାଯାଇପାରେ । ମଣିଷ ଭିତରେ ଇଞ୍ଜିନ୍ କିନ୍ତୁ ହଠାତ୍ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲେ ତାକୁ ଠିକ୍ ସେଇଠି ମରାମତି କରିଦେବା ତ ଦୂରର କଥା, ତାକୁ ସେପରି ଠେଲିପେଲି ଅଥବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ମଣିଷ ପଛରେ ବାନ୍ଧି ଟଣାଟଣି କରି କୌଣସି ଗେରେଜ୍‌ରେ ପହଞ୍ଚାଇ ହୁଏ ନାହିଁ । ଯଦିବା କୌଣସିମତେ ପହଞ୍ଚାଇ ହୁଏ, ତେବେ ଇଞ୍ଜିନ୍ ଯଦି ପୂରାପୂରି ବନ୍ଦ ହୋଇ ନଥାଏ, ତା'ର କୌଣସି ପାର୍ଟ ସାମାନ୍ୟ ମରାମତି କରିହୁଏ ଏବଂ କୌଣସି ବିଶେଷ ଧରଣର ଗେରେଜ୍‌ରେ ଗୋଟିଏ ଅଧେ ପାର୍ଟ ବଦଳାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଇଥାଏ ।

ମଣିଷର ଖୋଳପା ଭିତରେ ଯେପରି ଇଞ୍ଜିନ ରହିଛି, ଅନ୍ୟ ଜନ୍ତୁମାନଙ୍କ ଖୋଳପା ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାୟ ସେ ରକମର ଇଞ୍ଜିନ୍ ରହିଛି । ଆମ୍ବାସଡ଼ର, ଫିଏଟ୍ କିମ୍ବା ଜିପ୍‌ର ଇଞ୍ଜିନ୍‌ଗୁଡ଼ିକ ସମାନ ଦିଶୁଥିଲେ ହେଁ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କିଛି ନା କିଛି ପାର୍ଥକ୍ୟ ରହିଥାଏ । ଏହି ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଜନ୍ତୁମାନଙ୍କର ଇଞ୍ଜିନଗୁଡ଼ିକ ଏକା ରକମର ଜଣାପଡୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ନିଶ୍ଚୟ ସେପରି ବିଭିନ୍ନତା ରହିଥିବ । ତଥାପି ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରାଣୀଙ୍କ ଅବୟବ ତଥା ଇଞ୍ଜିନ୍‌ରେ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ରହିଥିବାରୁ କେବଳ ସେତିକି ଦେଖି ସେ ମଧ୍ୟରୁ ମଣିଷ କିଏ ଓ ଗଧିଆ କିଏ, ସେ କଥା ନିଧାର୍ଯ୍ୟଭାବେ କହିଦେବା ଅନୁଚିତ୍ ହେବ । ପୁନଶ୍ଚ ମଣିଷ ପରି ଦିଶୁଥିବା କୌଣସି ଜନ୍ତୁର ଛାତି ଚିରି ସେ ଭିତରର ଇଞ୍ଜିନ୍ ଦେଖିବାକୁ କିପରି, ତାହା ଜାଣିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେ ଭିତରକୁ ଉଙ୍କିମାରିବା ଆପଦସଙ୍କୁଳ । ଖୋଳପା ଓ ଇଞ୍ଜିନ୍ ଏ ଦିଓଟିର ସମ୍ମିଶ୍ରଣକୁ ଶରୀର କୁହାଯାଏ । ଉପରୋକ୍ତ ଆଲୋଚନାରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ, କେବଳ ଶରୀରରୁ ମଣିଷ ଚିହ୍ନିହେବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଗଭୀରତର ଅନୁଧ୍ୟାନ ପ୍ରୟୋଜନ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠେ ଯେ ଖୋଳପାରେ ଇଞ୍ଜିନ୍‌ଯୁକ୍ତ ଶରୀର ଯଦି ସମାନ ହେଲା ଅଥବା ସମାନ ଧରଣର ହେଲା, ତେବେ ବିଭିନ୍ନ ଜନ୍ତୁଙ୍କର ଗୁଣ ଓ ପ୍ରକୃତି ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୁଏ କାହିଁକି ? ଗଧ କାହିଁକି ଗଧ-ଖାଟେଣି ଖଟେ, କୁକୁର ପାଦ ଚାଟେ, ବିଲୁଆନନା ପଛକୁ ଅନାଏ, ମାଙ୍କଡ଼ ଗଛରୁ ଗଛକୁ ଡିଏଁ ଆଉ ନାଚେ, ବାଘ ଅନ୍ୟ ଜନ୍ତୁକୁ ଗୋଡ଼ାଇ ଖାଏ, ବଳଦ ଯୁଆଳି ଲଦିବାପାଇଁ କାନ୍ଧ ଦେଖାଇଦିଏ, ଛେଳି ହାଣମୁହଁରୁ ପଳାଇ ଯିବାପାଇଁ ଚେଷ୍ଟାକରେ ନାହିଁ - ଆଉ ମଣିଷ ? ସବୁବେଳେ ଅଭିନୟ କରିଚାଲେ ।

ପ୍ରଶ୍ନଟି ଅତି ଜଟିଳ । ତଥାପି ସାଧାରଣ ଭାବରେ ମନେହୁଏ ଯେ ଇଞ୍ଜିନ୍‌ର ନିର୍ମାଣ-କୌଶଳ ତଥା ବିଭିନ୍ନତା ଏବଂ ଇଞ୍ଜିନ୍‌କୁ ଖାପଖାଇଲା ଭଳି ଚେଚିସ୍ ଯନ୍ତ୍ର ଜଗତରେ ଯେପରି ବିଭିନ୍ନତା ସୃଷ୍ଟି କରେ, ପ୍ରାଣୀଜଗତରେ ମଧ୍ୟ ସେପରି ବିଭିନ୍ନତା ସୃଷ୍ଟି କରେ ।

ତେଣୁ ମନେହୁଏ ଯେ, ଶରୀର ଭିତରେ ଇଞ୍ଜିନ୍ ବ୍ୟତୀତ ଆଉ କିଛି ବା ଆଉ କିଏ ଲୁଚିରହିଛି, ଯିଏ କେତେକାଂଶରେ ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କରେ । ଇଞ୍ଜିନ୍‌କୁ ତେଲ ପାଣି ପରି ଖୋରାକ୍ ଯୋଗାଏ, ଆଦେଶ ଦିଏ, ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଏ, ବୁଦ୍ଧି ସଙ୍ଗରେ ବିବେକ ଯୋଡ଼ି ଭଲମନ୍ଦ ବିବେଚନା କରିବାକୁ ଶିଖାଏ, ହିଂସ୍ରତା ସଙ୍ଗରେ ମା'ର ସ୍ନେହ ଓ ମମତା ଦିଏ, କପଟତା ଓ କୁଟିଳତା ସଙ୍ଗରେ ଦୟା ଦେଖାଇବାକୁ, କ୍ଷମା ଆଚରିବାକୁ ଶିଖାଏ, ଇଞ୍ଜିନ୍‌କୁ ନଷ୍ଟ କରେ ଅବା ପୁଷ୍ଟ କରେ । ଢୋଲ ଭିତରେ ମୂଷା ଥିଲା ପରି ଅଥବା ଥୁଣ୍ଟାଗଛର କୋରଡ଼ରେ ଚଢ଼େଇ ବସା ବାନ୍ଧିଥିଲା ପରି, ମଣିଷର ଶରୀର ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ସେପରି କିଛି ବସା ବାନ୍ଧିଥିବା ସମ୍ଭବ । ତେବେ ଢୋଲ ଭିତରେ ଯଦି ମୂଷା ପଶିପାରିଲା, ସେ ଭିତରକୁ ସାପ ପଶିବ ନାହିଁ କାହିଁକି ? ଯଦି ଗଛ କୋରଡ଼ରେ ଚଢ଼େଇ ବସା ବାନ୍ଧିଲା, ସେ ଚଢ଼େଇ ହଂସ କିମ୍ବା ଲୋଟଣିପାରା ନ ହୋଇ ପେଚା, ଡାହୁକ କିମ୍ବା ଶାଗୁଣା ନ ହେବ କାହିଁକି ?

ଅତଏବ ମଣିଷକୁ ଚିହ୍ନିବାକୁ ହେଲେ ମଣିଷର ଶରୀର ଭିତରେ ଲୁଚି ଛପି ରହିଥିବା ଏହି ଅଜ୍ଞାତକୁଳଶୀଳକୁ ଖୋଜି ବାହାର କରି ତାକୁ ଚିହ୍ନିବାକୁ ହେବ । ଏହି ଲୁକ୍‌କାୟିତକୁ କିନ୍ତୁ ଖୋଜି ବାହାର କରିବା ତ ଦୂରର କଥା, ତା'ର ସନ୍ଧାନ ମଧ୍ୟ ନେଇହୁଏ ନାହିଁ । ତେଣୁ ତା'ର ରୂପରେଖ ଦେବା ଅସମ୍ଭବ । ଏକଥା କିନ୍ତୁ ନିଶ୍ଚିତ ଯେ, ଚଳନ୍ତି ମଟରଗାଡ଼ିକୁ ମଟରଗାଡ଼ିର ଡ୍ରାଇଭର ଯେପରି ଗତି ଦିଏ, ଗତିର ଦିଗ ଦିଏ, ତଥା ବେଗ ଦିଏ, ବଳଦଗାଡ଼ିକୁ ଶଗଡ଼ିଆ ଅଥବା ଘୋଡ଼ାଗାଡ଼ିକୁ କଚୁଆନ୍ ଯେପରି ପରିଚାଳିତ କରେ, ମଣିଷ ଶରୀର ଭିତରେ ଲୁକ୍‌କାୟିତ ହୋଇ ରହିଥିବା ଏହି ଅଜଣା ଭୂତ ମଣିଷକୁ ଠିକ୍ ସେପରି ଦିଗ୍‌ଦର୍ଶନ ଦିଏ- ପରିଚାଳିତ କରେ । XXX ପ୍ରାଣୀର ଶରୀରମାନଙ୍କୁ ପରିଚାଳିତ କରୁଥିବା ଡ୍ରାଇଭର କିମ୍ବା କଚୁଆନ୍‌ମାନେ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ସେପରି । ବେଳେବେଳେ ଗାଡ଼ିରେ ଯୋଚା ହୋଇଥିବା ଘୋଡ଼ାମାନେ ଏତେ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ହୋଇପଡ଼ନ୍ତି ଯେ ସେମାନେ ଲଗାମ୍‌ଛଡ଼ା ହୋଇଯାନ୍ତି । ଦୁର୍ବଳ କଚୁଆନ୍ ସେମାନଙ୍କୁ ନିଜ ଆକଟରେ ରଖିପାରେ ନାହିଁ । ପ୍ରାଣୀ ଶରୀରର ଏହି ଅଜଣା ଡ୍ରାଇଭର ବା କଚୁଆନ୍‌କୁ କେହି କେହି ଆତ୍ମା-ପୁରୁଷ ଅଥବା ଜୀବାତ୍ମା ବୋଲି କହନ୍ତି । ଏହି ଜୀବାତ୍ମାସବୁ କୁଆଡ଼େ ତାଙ୍କ ନିଜ ନିଜ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଢଙ୍ଗରଙ୍ଗ, ଚାଲିଚଳଣ, ପୂର୍ବ-ଅର୍ଜିତ ପୁଞ୍ଜିପାଣ୍ଠି ଘେନି ପ୍ରକୃତ ସ୍ୱରୂପ ଶରୀରରେ ଆସନ ପାତି ବସିଥାଆନ୍ତି । ଇଞ୍ଜିନ୍ କିମ୍ବା ଶରୀରକୁ ନେଇ ହିଁ ସେମାନେ ଖେଳ ଖେଳନ୍ତି ଏବଂ ଶରୀରର ସବୁ ଗୁଣ ଓ ବିକାର ଭୋଗକରନ୍ତି । ଶରୀରର ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସୀମା ଇଞ୍ଜିନ୍‌ର ଶକ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ସେମାନଙ୍କ ଖେଳ; ତେଣୁ ସୀମାବଦ୍ଧ ହୋଇଯାଏ । ଟ୍ରାକ୍ଟର ଡ୍ରାଇଭର ଯେପରି ତାର ଗାଡ଼ିକୁ ଫିଏଟ୍ ପରି ଦ୍ରୁତବେଗରେ ଛୁଟାଇ ନେଇପାରେନି; ଫିଏଟ୍ ଡ୍ରାଇଭର ସେପରି ତା' ଗାଡ଼ିକୁ ଜୁମ୍ବୋ ଜେଟ୍ ପରି ଉଡ଼ାଇପାରେନି । ଡ୍ରାଇଭର କିମ୍ବା କଚୁଆନ୍ ସମାନ ଧରଣର ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ କରାମତି ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପ୍ରାଣୀଙ୍କ ଇଞ୍ଜିନ୍‌ର ଶକ୍ତିସୀମା ତଥା କ୍ରୀଡ଼ା-କ୍ଷେତ୍ର ଭିତରେ ସୀମିତ ହୋଇଯାଏ ।

ପ୍ରାଣୀଜଗତରେ ମଣିଷ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ବୋଲି ସମସ୍ତେ କହନ୍ତି । ଏକଥା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ଶରୀରର ପରାକ୍ରମ ଉପରେ ତଥା ଇଞ୍ଜିନ୍‌ର ଶକ୍ତି ଉପରେ ଏହି ଶ୍ରେଷ୍ଠତ୍ୱ ନିର୍ଭର କରେ ନାହିଁ । ସେପରି ହେଉଥିଲେ ହାତୀ, ଗଣ୍ଡାର, ସିଂହ, ବାଘ, ତିମି, ଶାର୍କ ପରି ପାଣୀମାନେ ମଣିଷଠାରୁ ଶୀର୍ଷତର ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିଥାନ୍ତେ । ତେଣୁ ଏହା ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ଯେ ମଣିଷ କୌଣସି ଶରୀରର ଖୋଳପା ନୁହେଁ, ଇଞ୍ଜିନ୍ ନୁହେଁ କିମ୍ବା ଖୋଳପା ଓ ଇଞ୍ଜିନ୍‌ଯୁକ୍ତ ଶରୀର ମଧ୍ୟ ନୁହେଁ । ଶରୀର ମଧ୍ୟରେ ଯନ୍ତ୍ରାରୂଢ଼ ହୋଇ ବସିଥିବା ଡ୍ରାଇଭରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସବୁଠାରୁ କୁଶଳୀ ତଥା ଉତ୍ତମ ଡ୍ରାଇଭରମାନେ ହିଁ ନିଶ୍ଚୟ ମଣିଷ ହୋଇଥିବେ । ତେଣୁ ଏହି ଡ୍ରାଇଭରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ହିଁ ମଣିଷକୁ ଖୋଜି ବାହାର କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । XXX

କାହାରି କାହାରି ଗାଡ଼ିର ଅଖ ତେଲ ବିନା ଚାଲିଲାବେଳେ କେଁ-କଟର କରି ଦୁଃଖ-କଷ୍ଟରେ ବିକଳ ରାବ ଦେଲାପରି ଗର୍ଜୁଥାଏ । ଆଉ କାହାରି କାହାରି ବିଅରିଂରେ ଭଲ ଗ୍ରୀଜ୍‌ଦିଆ ଗାଡ଼ି ବିନା ଶବ୍ଦରେ ଅତି ସହଜ ଓ ସରଳ ଭାବରେ ଗଡ଼ିଚାଲିଥାଏ- ସତେ ଅବା ମନର ଉଲ୍ଲାସରେ । ଗାଡ଼ି କେତେବେଳେ ପୁରୁଣା ହୋଇ ଅଚଳ ହୋଇଯାଏ ତ କେତେବେଳେ ଭଲ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ବିନା, କେବେ କୌଣସି ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ଆଉ କେବେ କୌଣସି ପାର୍ଟ ଖରାପ ହୋଇଯିବା ଫଳରେ ଅଚଳ ହୋଇଯାଏ । ସାଧାରଣ ଗାଡ଼ି ମାଲିକ ଯେପରି ଏପରି ଗାଡ଼ି ଖରାପ ହୋଇଗଲେ ଅଥବା ଅଚଳ ହୋଇଗଲେ ଡ୍ରାଇଭର୍‌ର କ୍ରିୟାକଳାପ ଆଉ ତା'ର ପୁରୁଣା ରେକର୍ଡ଼ ସବୁ ଦେଖି ଆଉ କୌଣସି ନୂଆ ଗାଡ଼ିକି ପଠାଇ ଦିଅନ୍ତି ଏବଂ କୌଣସି ନୂତନ ଦାୟିତ୍ୱ ଦିଅନ୍ତି, ପ୍ରାଣୀଜଗତରେ ଏହି କଚୁଆନ୍‌ମାନଙ୍କ ମାଲିକ ମଧ୍ୟ ଗାଡ଼ିର ଦାୟିତ୍ୱ ଦେଲାବେଳେ ନିଶ୍ଚୟ ସେପରି କରୁଥିବେ । ଯାହା ଫଳରେ କେଉଁ ପ୍ରାଣୀ ହୁଏ ମଣିଷ ତ ଆଉ କିଏ ହୁଏ ଘୁଷୁରି । ମନେହୁଏ ଯେ ଏହି ନୂତନ ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କଲାବେଳେ କଚୁଆନ୍ ପୁଣି ତା'ର ପୁରୁଣା ବୁଜୁଳାସବୁ ସାଙ୍ଗରେ ଧରି ନୂଆ ଗାଡ଼ିରେ ଆସନ ମାଡ଼ିବସେ ।

ମଟରଗାଡ଼ିର ଡ୍ରାଇଭର୍‌ମାନଙ୍କୁ ଯେମିତି ଦେଖିହୁଏ, ଏ ଶରୀର ଭିତରେ କେଉଁଠି ଗୋପନରେ ବସିରହିଥିବା ଏହି କଚୁଆନ୍‌ମାନଙ୍କୁ ଦେଖିହୁଏ ନାହିଁ । ସେଇଥିପାଇଁ ମଣିଷ ଚିହ୍ନିବା ବ୍ୟାପାର ଅତ୍ୟନ୍ତ କଷ୍ଟକର ହୋଇପଡ଼େ; କିନ୍ତୁ ଡ୍ରାଇଭରକୁ ନଦେଖି ଗାଡ଼ିର ଗତିବିଧିକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ଯେପରି ଡ୍ରାଇଭର ସମ୍ବନ୍ଧରେ କିଛି ଧାରଣା କରିହୁଏ, ସେପରି କଚୁଆନ୍‌କୁ ଦେଖି ନପାରିଲେ ମଧ୍ୟ ଶରୀର ମାଧ୍ୟମରେ ତା'ର କ୍ରିୟାକଳାପ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ସେ କିପରି ଓ କେଉଁ ଧରଣର କଚୁଆନ୍ ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉଚିତ ଧାରଣା କରିପାରିବା ନିଶ୍ଚୟ ସମ୍ଭବ । ସେ ବିଷୟରେ ଏଠାରେ ଗୋଟିଏ ଉଦାହରଣ ଦିଆଯାଇପାରେ ।

ଦୂରଦେଶକୁ ଗଲାବେଳେ ଅଥବା କୌଣସି ଦୂରଦେଶରୁ ଫେରିବା ସମୟରେ ବେଳେବେଳେ ଜନପ୍ରାଣୀଙ୍କ ଦେଖାଦର୍ଶନ ନଥିବା ଅରଣ୍ୟ ଭିତରେ କୌଣସି ଗାଡ଼ିର ଯେତେବେଳେ ହଠାତ୍ ତେଲ ସରିଯାଏ, ଫେନ୍‌ବେଲ୍‌ଟ ଛିଣ୍ଡେ, ଚକା ଫାଟେ, ଇଞ୍ଜିନ୍‌ର କୌଣସି ପାର୍ଟ ଖରାପ ହୋଇଯାଏ ଅଥବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାରଣରୁ ଗାଡ଼ି ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ, ଗାଡ଼ିର ଚାଳକ କୌଣସି ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଅଥବା କିଛି ସାହାଯ୍ୟ ପାଇବା ଆଶାରେ ସେ ବାଟରେ ଯାଉଥିବା ଅନ୍ୟ ଗାଡ଼ିମାନଙ୍କୁ ଅଟକାଇବା ପାଇଁ ହାତ ଦେଖାଏ । କେଉଁ ଗାଡ଼ିର ଡ୍ରାଇଭର ଧୂଳି ଉଡ଼ାଇ ତା' ବାଟରେ ଚାଲିଯାଏ - ଏ ଗାଡ଼ି ଆଡ଼ିକି ଅନାଏନି ମଧ୍ୟ ।XXX

ଟିପ୍ପଣୀ

ପ୍ରାଣୀଜଗତରେ ମଧ୍ୟ ଏପରି ଘଟଣାସବୁ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । କୌଣସି ପ୍ରାଣୀ ଯେତେବେଳେ ଦୁଃଖ-ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାରେ ପଡ଼ି ଛଟପଟ ହେଉଥାଏ, ତାକୁ ଦେଖି କେତେକ ପ୍ରାଣୀ କେତେ ରକମର ବ୍ୟଙ୍ଗ କରନ୍ତି, କଟୂକ୍ତି କରନ୍ତି, ନାନା ଟିପ୍ପଣୀ କାଟନ୍ତି, କଟା ଘା'ରେ ଚୂନ ଦିଅନ୍ତି- ଅନ୍ୟର ସେହି ଦୁଃଖକଷ୍ଟରୁ ଆନନ୍ଦ ଉପଭୋଗ କରନ୍ତି । ତା'ଛଡ଼ା ସେହି ଦୁଃଖୀ ପ୍ରାଣୀଠାରୁ କିଛି ମାରିନେବା ପାଇଁ ଏହା ହିଁ ଅପୂର୍ବ ସୁଯୋଗ ବୋଲି ଭାବିବସନ୍ତି । ଅନ୍ୟ କେହି କିନ୍ତୁ କାହାରି ଦୁଃଖ କଷ୍ଟ ସହିପାରନ୍ତିନି । ପ୍ରାଣୀର ଦୁଃଖ ଲାଘବ କରିବା ଆଶାରେ କେହି ନିଜେ କଣ୍ଟାର ମୁକୁଟ ପିନ୍ଧନ୍ତି, କେହି ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ-ସିଂହାସନ, ଦାରା, ସୁତ ଛାଡ଼ି ଭିକ୍ଷାପାତ୍ର ଧରି ଦ୍ୱାର ଦ୍ୱାର ଘୂରିବୁଲନ୍ତି, ଦୁଃଖ-ଲାଘବର ପଥ ଦର୍ଶାଇଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ । କିଏ ଅନ୍ୟର ଦୁଃଖ ନିଜେ ବରଣ କରି 'ସବ୍‌କୋ ସନ୍‌ମତି ଦେ ଭଗବାନ' ଗାଇ ଗାଇ ଆତତାୟୀର ଗୁଳିକୁ ଛାତି ଦେଖାଇଦିଅନ୍ତି । କେହି ପ୍ରାଣର ଆବେଗରେ ଗାଆନ୍ତି- 'ପ୍ରାଣୀର ଆରତ ଦୁଃଖ ଅପ୍ରମିତ ଦେଖୁ ଦେଖୁ କେବା ସହୁ, ମୋ ଜୀବନ ପଛେ ନର୍କେ ପଡ଼ିଥାଉ ଜଗତ ଉଦ୍ଧାର ହେଉ ।'

ସଂସାର-ଯାତ୍ରାରେ ଯାଉଥିଲାବେଳେ ବାଟରେ ଘାଟରେ ପଡ଼ି କୌଣସି ପ୍ରାଣୀ ଦୁଃଖକଷ୍ଟ ଭୋଗୁଥିବା ସମୟରେ ଯେଉଁ କଚୁଆନ୍ ତା' ଗାଡ଼ି ସେହି ଦୁଃଖୀ ପାଖରେ ଅଟକାଇ ରଖେ ଆଉ ସମବେଦନା ଦେଖାଇ ନିଜ ସାଧମତେ ତା'ର ଦୁଃଖକଷ୍ଟ ଲାଘବ କରିବାପାଇଁ ପାଖରେ ଠିଆହୋଇଯାଏ, ସିଏ ହିଁ ଏକ ଶ୍ରେଷ୍ଠ କଚୁଆନ୍; ତେଣୁ ନିଶ୍ଚୟ ଜଣେ ମଣିଷ । ଅନ୍ୟମାନେ ମଣିଷ ପରି ଦିଶୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ମଣିଷ ପରି ଅଭିନୟ କରୁଥିବା ମଣିଷ ବେଶଧାରୀ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଜନ୍ତୁ ମାତ୍ର ।

୫.୫ ଗଳ୍ପଟିକୁ ବୁଝିବା ପାଇଁ

ତୁମେ ତ ରଚନାଟିକୁ ପଢ଼ିଲ । ଏହା ଗଦ୍ୟରେ ରଚିତ ଓ ପ୍ରବନ୍ଧ ଶ୍ରେଣୀୟ ରଚନା । କିନ୍ତୁ ଏଭଳି ରଚନାକୁ ଲଳିତ ନିବନ୍ଧ ବା ରମ୍ୟରଚନା କୁହାଯାଇଥାଏ । ରମ୍ୟରଚନା ସରସ ହୋଇଥିବାରୁ ସୁଖପାଠ୍ୟ । ଏହା ପାଠକର ମନକୁ ଛୁଇଁଲା ଭଳି ଲେଖାଯାଇଥାଏ । ପ୍ରବନ୍ଧ ଭଳି ଏହାର ଉପକ୍ରମ, ବିଷୟବସ୍ତୁ ଓ ଉପସଂହାର ଅଂଶ ଥାଏ ମାତ୍ର ଏହା ନିବନ୍ଧ ଅର୍ଥାତ ବନ୍ଧନ ହୀନ । କୌଣସି ରଚନା ନିୟମକୁ କଡ଼ାକଡ଼ି ଭାବରେ ଅବଲମ୍ବନ କରିନଥାଏ । ରଚୟିତା ବିଷୟରୁ ବିଷୟାନ୍ତରକୁ ଯାଇ ପୁଣି ବିଷୟକୁ ଆସନ୍ତି । ବର୍ଣ୍ଣନାର ଚୁମ୍ବକୀୟତାରେ ପାଠକ ପୁଲକିତ ହୋଇ ଆଗେଇ ଚାଲେ । ତେଣୁ ତିନୋଟି ସ୍ତରରେ ସୀମାବଦ୍ଧ ହୋଇନଥିବାରୁ ଏହାର ଗୋଟିଏ ପରେ ଗୋଟିଏ ଅଂଶର ଆଲୋଚନା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ।

ସବୁ ପ୍ରାଣୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ମଣିଷକୁ ଲୋକେ ଅଦ୍ଭୁତ ପ୍ରାଣୀ ବୋଲି ମନେ କରନ୍ତି । କାରଣ, ଅନ୍ୟମାନେ ହାମୁଡ଼େଇ ଚାଲିଲାବେଳେ ମଣିଷ ସିଧା ହୋଇ ଚାଲେ । ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କ ପାଖରୁ ବିନୟ ଭାବ ପ୍ରକାଶ ପାଉଥିଲାବେଳେ ଉପରକୁ ମୁହଁଟେକି ରହୁଥିବା ମଣିଷ ଅହଂକାରୀ ଓ ଉଦ୍ଧତ ଜଣାପଡ଼େ । ଏଭଳି ପ୍ରାଣୀକୁ ଉତ୍ତମ ରୂପେ ଚିହ୍ନିବା ପାଇଁ ଲେଖକ ଉଦ୍ୟମ ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି । ଉଦ୍ୟମର ପ୍ରଥମ ପଦକ୍ଷେପ ସ୍ୱରୂପ ସେ ମଣିଷର ଅଙ୍ଗ ପ୍ରତ୍ୟଙ୍ଗକୁ ଦୃଷ୍ଟିପାତ କରିଛନ୍ତି । କାରଣ ଥୁଣ୍ଟାଗଛ ପରି ଦିଶୁଥିବା ମଣିଷର ଅନେକ ଅଙ୍ଗ ରହିଛି । ଏହା ତା'ର ଗୋଟିଏ ବିଶେଷତ୍ୱ ହୋଇଥିବାରୁ ସେଗୁଡ଼ିକର ପରିଚୟ ପାଇଲେ ମଣିଷକୁ ଚିହ୍ନି ହେବ । କିନ୍ତୁ ପରେ ସେ ଉପଲବ୍ଧି କରିଛନ୍ତି 'ଅବୟବର ସମ୍ୟକ୍ ନିରୀକ୍ଷଣ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ପ୍ରାଣୀକୁ ଯଥାଯଥ

ରୂପେ ଚିହ୍ନିବା ଆଶା ଭ୍ରମ ବା ପ୍ରମାଦପୂର୍ଣ୍ଣ ।' ଏଥିପାଇଁ ସେ ଚାରିଜଣ ଅନ୍ଧଙ୍କ ହାତୀ ଦେଖା ଗଳ୍ପର ଅବତାରଣା କରିଛନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅନ୍ଧ ହାତୀର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଅଙ୍ଗକୁ ଯେମିତି ଅନୁଭବ କଲେ ସମୁଦାୟ ହାତୀଟି ସେହିଭଳି ବୋଲି ଚିହ୍ନିଲେ । ସମସ୍ତଙ୍କ ବକ୍ତବ୍ୟ ଭୁଲ ହେଲା । ତେଣୁ ଅବୟବକୁ ଜାଣିଲେ ମଣିଷକୁ ଚିହ୍ନି ହେବନାହିଁ ।

ଅଙ୍ଗ-ପ୍ରତ୍ୟଙ୍ଗରୁ ମଣିଷକୁ ଚିହ୍ନି ହେବନାହିଁ ଜାଣିଲା ପରେ ଲେଖକ ଆଚରଣ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେଇଛନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ସେ ଜ୍ଞାନୀଗୁଣୀଙ୍କ ମତ ଉଦ୍ଧାର କରିଛନ୍ତି । କେହି କେହି ସଂସାରକୁ ଖେଳଘର କହିଲାବେଳେ କେହି ରଙ୍ଗମଞ୍ଚ ବୋଲି କହନ୍ତି । ମଣିଷମାନେ ଖେଳର ଖେଳାଳି ହୋଇ ଖେଳୁଥାନ୍ତି ଓ ରଙ୍ଗମଞ୍ଚରେ ଅଭିନେତା ହୋଇ ଅଭିନୟ କରୁଥାନ୍ତି । ଖେଳାଳିମାନେ ପ୍ରକୃତରେ ଖେଳୁଛନ୍ତି କି ତାଙ୍କ ଅନ୍ତରରେ ଅନ୍ୟ କିଛି ଅଭିପ୍ରାୟ ଅଛି ଜାଣିବା କଷ୍ଟ । ସେମିତି ମଞ୍ଚରେ ବେଶ ହୋଇ ଅଭିନୟ କରୁଥିବା ଅଭିନେତାମାନେ ବାସ୍ତବରେ ତାହା ନୁହନ୍ତି । ତେଣୁ ଖେଳ ବା ଅଭିନୟରୁ ମଣିଷକୁ ଚିହ୍ନିବା ଭ୍ରମାତ୍ମକ ହୋଇପାରେ । ମଣିଷ ପରି ଅଭିନୟ କରୁଥିବା କୁଶଳୀ ଅଭିନେତା କୌଣସି ଜନ୍ତୁ ହୋଇପାରେ । ପୁଣି ଅନେକ ସମୟରେ ମଣିଷର ଆଚରଣ ଗଧ, ବଳଦ, ମାଙ୍କଡ଼, କୁକୁର, ଘୁଷୁରି ଭଳି ହୋଇଥାଏ । ତେଣୁ ଅଭିନୟରୁ କୌଣସି ଜନ୍ତୁକୁ ମଣିଷ ବୋଲି ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହେବା ଭୁଲ ହୋଇପାରେ ।

ଅଭିନୟ ହେଉ ବା ବେଶଭୂଷା ହେଉ ଲେଖକ ଏହାକୁ ଖୋଳପା ସହ ତୁଳନା କରିଛନ୍ତି । ଖୋଳପା ଓ କାତି ତଳେ ଯେପରି ଚିଙ୍ଗୁଡ଼ି ଓ ସାପ ଥାଏ । ଠିକ୍ ସେହିପରି ବାହ୍ୟ ପୋଷାକ ବା ଆବରଣ ଭଳି ନଥାଇ ଭିତରୁ ପ୍ରକୃତ ପ୍ରାଣୀକୁ ଅନ୍ୱେଷଣ କରିବା ବା କରାଯିବା ଉଚିତ । ମଣିଷକୁ ଚିହ୍ନିବାକୁ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ତା'ର ପୋଷାକପତ୍ର, ଆଚରଣ ବା ଅଭିନୟ ପରିବର୍ତ୍ତେ ଅନ୍ତର ଭିତରକୁ ଉଙ୍କିମାରି ଦେଖିବା ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ଲେଖକ କହନ୍ତି ।

ଲେଖକଙ୍କ ମତରେ ମଣିଷ ଗୋଟିଏ ଚଳତ୍‌ଶକ୍ତି ଯୁକ୍ତ ପ୍ରାଣୀ ହୋଇଥିବାରୁ ତାକୁ ଚଳାଇବା ପାଇଁ ତା' ଭିତରେ ନିଶ୍ଚୟ ଗୋଟାଏ ଇଞ୍ଜିନ୍ ରହିଛି । ପଟୁଆରର ବାଘ ଓ ଷଣ୍ଢ ଭିତରେ ନର୍ତ୍ତକ ଲୁଚିଲା ଭଳି ଇଞ୍ଜିନ୍ ଶରୀର ଭିତରେ ଅଦୃଶ୍ୟ ଥାଏ । ଇଞ୍ଜିନ୍ ଥିବାରୁ ମଣିଷକୁ ମଟରଗାଡ଼ି ସହ ତୁଳନା କରାଯାଇପାରେ । କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠେ । ମଣିଷ ଖୋଳପା ଭିତରେ ଯେପରି ଇଞ୍ଜିନ୍ ଅଛି, ଅନ୍ୟ ଜନ୍ତୁଙ୍କ ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ସେହି ରକମର ଇଞ୍ଜିନ୍ ଥିବ । ନଚେତ୍ ସେମାନେ ଚଳପ୍ରଚଳ ହୁଅନ୍ତେ ନାହିଁ । ତେବେ ମଣିଷ ଓ ଅନ୍ୟ ପ୍ରାଣୀଙ୍କ ଇଞ୍ଜିନ୍ ସମାନ କି ? ଯଦି ସମାନ, ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରାଣୀଙ୍କ ଗୁଣ ଓ ପ୍ରକୃତି ଭିନ୍ନ ହୁଏ କାହିଁକି ? ଏହା ଗୋଟିଏ ଜଟିଳ ସମସ୍ୟା । ତେଣୁ ଇଞ୍ଜିନ୍‌ରୁ ମଧ୍ୟ ମଣିଷ ଚିହ୍ନିବା ସହଜ ନୁହେଁ କି ନିରାପଦ ମଧ୍ୟ ନୁହେଁ । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଅବୟବ ଓ ଇଞ୍ଜିନ୍ ଉଭୟକୁ ନେଇ ତ ଶରୀର । ତେଣୁ ଶରୀରରୁ ମଣିଷ ଚିହ୍ନାଯାଏ ନାହିଁ ।

ପ୍ରକୃତ ମଣିଷକୁ ଚିହ୍ନିବା ଉଦ୍ୟମ ଲେଖକଙ୍କର ଶେଷ ହୋଇ ନାହିଁ । ଅଙ୍ଗ-ପ୍ରତ୍ୟଙ୍ଗ ଓ ଇଞ୍ଜିନ ବ୍ୟତୀତ ପ୍ରାଣୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଭେଦ ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିବା ଆଉ ଗୋଟିଏ ସତ୍ତା ବିଷୟରେ ସେ ସଚେତନ ହୋଇଛନ୍ତି । ସେହି ସତ୍ତା ପ୍ରାଣୀଙ୍କୁ ପରିଚାଳିତ କରାଏ, ସେମାନଙ୍କ ଆଚରଣରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଆଣେ । ନାନାବିଧ ଗୁଣ ଓ

ଟିପ୍ପଣୀ

ସ୍ୱଭାବ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । ଗଛ କୋରଡ଼ରେ ଚଢ଼େଇଟି ବସା ବାନ୍ଧିଲା ଭଳି ମଣିଷ ମଧ୍ୟରେ ଏହି ସତ୍ତାଟି ଅବସ୍ଥିତ ଥାଏ । ମଣିଷକୁ ଚିହ୍ନିବାକୁ ହେଲେ ସେହି ଲୁକ୍କାୟିତ ସତ୍ତାଟିକୁ ଚିହ୍ନିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଶରୀର ରୂପକ ଯାନ ବା ଗାଡ଼ିକୁ ଚଳାଉଥିବାରୁ ଲେଖକ ଏହି ସତ୍ତାକୁ ଚାଳକ ବା ଡ୍ରାଇଭର ଆଖ୍ୟା ଦେଇଛନ୍ତି । ଦାର୍ଶନିକମାନେ ତାହାକୁ ଆତ୍ମା-ପୁରୁଷ ଅଥବା ଜୀବାତ୍ମା ବୋଲି କହନ୍ତି । ଏହାପରେ ସେ ଶରୀର ମଧ୍ୟରେ ଯନ୍ତ୍ରାରୂଢ଼ ହୋଇ ବସିଥିବା ଡ୍ରାଇଭର୍‌ର ସ୍ୱରୂପ ଆବିଷ୍କାର ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି । ଏହା ଭାରତୀୟ ଦର୍ଶନର ସବୁଠାରୁ ଗୂଢ଼ ତତ୍ତ୍ୱର ସହଜ ବ୍ୟାଖ୍ୟା । ଲେଖକଙ୍କ ମତରେ କୌଣସି ଗାଡ଼ି ପୁରୁଣା ବା ଅଚଳ ହୋଇଗଲେ ଗାଡ଼ି ମାଲିକ ଡ୍ରାଇଭର୍‌ର କ୍ରିୟାକଳାପ ବିଚାର କରି ତାକୁ ନୂଆ ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବା ପାଇଁ ପଠାଇଦିଅନ୍ତି । ସେହିପରି ଆତ୍ମା-ପୁରୁଷ କେତେବେଳେ ମାନବୋତ୍ତର ପ୍ରାଣୀର ଦେହ ଧାରଣ କରେ ତ କେତେବେଳେ ମାନବ ଶରୀର । ଦେହ ସହିତ ତାହା ଏକାକାର ହୋଇଥାଏ ।

ମଣିଷ ମଧ୍ୟରେ ବିଦ୍ୟମାନ ଆତ୍ମାପୁରୁଷଙ୍କୁ ଜାଣିବା ପରେ ସେ ଉତ୍ତମ କି ମନ୍ଦ ନ ଜାଣିଲେ ଅସୁବିଧା । ଆତ୍ମାକୁ ଡ୍ରାଇଭର ବୋଲି କହୁଥିବା ଲେଖକ ଏଥିପାଇଁ ଗୋଟିଏ ସାଧାରଣ ଉପାୟ ବତାଇଛନ୍ତି । ଦୁର୍ଗମ ରାସ୍ତାରେ କୌଣସି ଗାଡ଼ି ଖରାପ ହୋଇଗଲେ ସେହି ବାଟ ଦେଇ ଯାଉଥିବା ଅନ୍ୟ ଗାଡ଼ିର ଡ୍ରାଇଭର ସେଠାରେ ଅଟକି ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ଗନ୍ତବ୍ୟ ପଥରେ ଚାଲିଯାନ୍ତି । ସେମାନେ ସ୍ୱାର୍ଥପର, କେବଳ ନିଜକୁ ଦେଖନ୍ତି, ବିପଦରେ ପଡ଼ିଥିବା ଅନ୍ୟକୁ ଦେଖନ୍ତି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଯେଉଁ ଗାଡ଼ିର ଚାଳକ ସେଠାରେ ଅଟକି ସମବେଦନା ଜଣାଏ, ସାଧ୍ୟମତେ ଦୁର୍ଗତ ଡ୍ରାଇଭରକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ସେ ଉତ୍ତମ ମଣିଷ । ଅତଏବ ବିପଦରେ ପଡ଼ିଥିବା ମଣିଷକୁ ଯିଏ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ସେ ପ୍ରକୃତ ମଣିଷ । ଅନ୍ୟମାନେ ମଣିଷ ପରି ଦିଶୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ଅମଣିଷ । ସେମାନେ ହୁଏତ ମଣିଷ ପରି ଅଭିନୟ କରୁଥାନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଏ ପରୀକ୍ଷାରେ ସେମାନଙ୍କ ଅସଲ ସ୍ୱରୂପ ଚିହ୍ନା ପଡ଼ିଯାଏ ।

ଆମ ସାଧାରଣ ଜୀବନରେ କେହି ସଙ୍କଟରେ ପଡ଼ିଲେ, କିଛି ଲୋକ ତାକୁ ବ୍ୟଙ୍ଗ ବିଦ୍ରୁପ କରି ତା'ର ଦୁଃଖ ବଢ଼ାଇ ଦିଅନ୍ତି । ଆଉ କେହି ତା'ର ଅସୁବିଧାର ସୁଯୋଗ ନେଇ ଲାଭ ଅନ୍ୱେଷଣ କରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଆଉ କେହି କେହି ସାହାଯ୍ୟ ପାଇଁ ହାତ ବଢ଼ାନ୍ତି । ଏମାନେ କାହାର ଦୁଃଖ ସହି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ, ନିଜେ କଷ୍ଟ ସହି ଅନ୍ୟକୁ ସହାୟ ହୁଅନ୍ତି । ସେମାନେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ମଣିଷ । ସେମାନଙ୍କୁ ମହାପୁରୁଷ ବୋଲି କୁହାଯାଏ । କେବେକେବେ ସେମାନେ ଈଶ୍ୱର ରୂପେ ସମ୍ବୋଧିତ ହୁଅନ୍ତି । ଯୀଶୁ ମାନବ ଜାତିର ଦୁଃଖ ଦୂର ପାଇଁ କ୍ରୁଶ ଚଢ଼ିଲେ, ଗୌତମବୁଦ୍ଧ ସିଂହାସନ ଛାଡ଼ି ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ହେଲେ, ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ ଆତତାୟୀର ଗୁଳିରେ ନିହତ ହେଲେ । ଭୀମ ଭୋଇ ସମସ୍ତଙ୍କ ଦୁଃଖ ଦୂର ପାଇଁ ନିଜେ ନରକରେ ପଡ଼ିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ । ସେ ଗାଇଥିଲେ- 'ପ୍ରାଣୀଙ୍କ ଆରତ ଦୁଃଖ ଅପ୍ରମିତ ଦେଖୁ ଦେଖୁ କେବା ସହୁ । ମୋ ଜୀବନ ପଛେ ନର୍କେ ପଡ଼ିଥାଉ ଜଗତ ଉଦ୍ଧାର ହେଉ' । ଏମାନେ ସମସ୍ତେ ମହାନ ଆତ୍ମା । ତେଣୁ ମାନବ ଜାତିର ଉପାସ୍ୟ ।

୫.୬ ପାଠାନ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନ (ଦୀର୍ଘ)

I. ବାହ୍ୟ ଅବୟବରୁ ପ୍ରକୃତ ମଣିଷ ଚିହ୍ନିହୁଏ ନାହିଁ- ପଠିତ ରମ୍ୟରଚନା ଅନୁସରଣରେ ଉତ୍ତର ଦିଅ ।

II. ମଟରଗାଡ଼ି ସହ ମଣିଷକୁ ତୁଳନା କରି ଲେଖକ କିପରି ଉପଯୁକ୍ତ ମଣିଷ ଚିହ୍ନିବା ବାଟ ଆବିଷ୍କାର କରିଛନ୍ତି, ଆଲୋଚନା କର ।

III. ପଠିତ ଗଳ୍ପରୁ ଗାଳ୍ପିକଙ୍କ ଆଭିମୁଖ୍ୟର ପରିଚୟ ଦିଅ ।

IV. ପଠିତ ଗଳ୍ପରୁ ମଣିଷର ବାସ୍ତବ ସ୍ୱରୂପ ସମ୍ପର୍କରେ ଆଲୋକପାତ କର ।

ପାଠାନ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନ (ସଂକ୍ଷିପ୍ତ)

i) କିଛି ଖେଳାଳି କାହାକୁ ସମାନ ଆଖିରେ ଦେଖନ୍ତି ?

ii) ଗଧ ଖାଟେଣି ଖଟେ, କୁକୁର ପାଦ ଚାଟେ ଆଉ ମଣିଷ କ'ଣ କରେ ?

iii) କାହାର ରୂପରେଖ ଦେବା ଅସମ୍ଭବ ?

iv) ସମସ୍ତେ କେତେ ରକମର ଖେଳ ଖେଳୁଛନ୍ତି ?

v) ହାତୀ ଦେଖୁଥିବା ଅନ୍ଧଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କଳହ ହେଲା କାହିଁକି ?

vi) କାହାର ସମ୍ମିଶ୍ରଣକୁ ଶରୀର କୁହାଯାଏ ?

vii) ମଣିଷ ଓ ଅନ୍ୟ ପ୍ରାଣୀଙ୍କ ଚାଲିରୁ କ'ଣ ଜଣାପଡ଼େ ?

viii) ଭୀମ ଭୋଇ କ'ଣ ଗାଇଥିଲେ ?

ix) ଅନ୍ଧମାନଙ୍କ ହାତୀ ଦେଖା ଗଳ୍ପରୁ କ'ଣ ଜଣାପଡ଼େ ?

x) ଚାଳକ ଆତ୍ମାପୁରୁଷ କ'ଣ କ'ଣ କରେ ?

xi) ଅଚଳନ୍ତିକୁ ଚଳନ୍ତି କରିବାକୁ ହେଲେ କ'ଣ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ?

xii) ଶ୍ରେଷ୍ଠ ମଣିଷ କିଏ ?

xiii) ସବ୍‌କୋ ସନ୍‌ମତି ଦେ ଭଗବାନ୍- ଏହାର ଅର୍ଥ କ'ଣ ?

୫.୭ ବିଷୟ ବୋଧଗତ ପ୍ରଶ୍ନ

ବନ୍ଧନୀ ମଧ୍ୟରୁ ଠିକ ଉତ୍ତର ବାଛି ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ପୂରଣ କର ।

କ) ଲେଖକଙ୍କ ମତରେ ମଣିଷ ଦେଖିବାକୁ ....ପରି ।

(ଓଲଟ ବୃକ୍ଷ, ଥୁଣ୍ଟା ଗଛ, କଣ୍ଟା ଗଛ, ଫଳନ୍ତି ଗଛ)

ଖ) ମଣିଷ .... ଚାଲେ ।

(ପାଦ ପକାଇ, ଗୁରୁଣ୍ଡି ଗୁରୁଣ୍ଡି, ଫଣାଟେକି, ଘୁଷୁରି ଘୁଷୁରି)

ଗ) ....ମାନେ ଯେପରି ଦିଶନ୍ତି ସେପରି ନୁହନ୍ତି ।

(ନାଟକର ଚରିତ୍ର, ସର୍କସର ପଶୁପକ୍ଷୀ, ମରୁଭୂମିର ମରୀଚିକା, ପାହାଡ଼ ପର୍ବତ)

ଘ) ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜନ୍ତୁଙ୍କ ଖୋଳପା ଭିତରେ .... ରହିଛି ।

(ମାଂସପେଶୀ, ରକ୍ତ, ହାଡ଼, ଇଞ୍ଜିନ)

ଙ) କେହିଜଣେ ଭଦ୍ରଲୋକ ହାତୀର ଗୋଡ଼ ଛୁଇଁ ହାତୀ ଦେଖିବାକୁ .... ପରି କହିଦେଲେ ।

(ଖମ୍ବ, ଗଛ, ଶଗଡ଼, ବତୀଖୁଣ୍ଟ)

୫.୮ ଉତ୍ତର ମାଳା

(କ) ଥୁଣ୍ଟାଗଛ (ଖ) ଫଣାଟେକି (ଗ) ନାଟକର ଚରିତ୍ର

(ଘ) ଇଞ୍ଜିନ (ଙ) ଖମ୍ବ

●●●